

Xarxa ParticipaLab de Catalunya

Equipaments ciutadans i innovació social

Document de treball

v7

Direcció del projecte

Direcció General de Participació Ciutadana i Processos Electorals de la Generalitat de Catalunya.

Desenvolupament del concepte i coautoria

Yago Bermejo

Agraïments

Yago Bermejo (exdirector del *Laboratorio de Inteligencia Colectiva para la Participación Democrática, MediaLab Prado*); Ricard Faura (Servei d'Inclusió i Capacitació Digital de la Generalitat de Catalunya), i Elisenda Vegué i Emi Gálvez (Barcelona Activa).

Per citar aquest document

Bermejo, Y., Peña-López, I. (2020). *Xarxa ParticipaLab de Catalunya. Equipaments ciutadans i innovació social. Document de Treball*. Barcelona: Generalitat de Catalunya

Contingut

1. Presentació	5
2. Introducció	6
3. Un ecosistema de participació de país	7
4. Repensar els equipaments cívics	8
5. Objectius	9
Estratègics	9
Operatius: processos de participació	9
Operatius: innovació social en política i democràcia	9
6. Tasques a desenvolupar	11
7. Marc conceptual: principis i fases de la participació democràtica	12
8. Principis de la participació democràtica	13
Generació de capital social	13
Col·laboració democràtica	13
Deliberació ciutadana	13
Descentralització	14
Representativitat i inclusivitat	14
Desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva	14
Compromís polític i vinculació	15
9. El procés participatiu integral en el marc de la Xarxa ParticipaLab	16
Trobada i acollida	16
Col·laboració democràtica	16
Deliberació i decisió	16
Replicabilitat i escalabilitat	17
Execució i avaluació	17
Metaparticipació	17
10. Introducció a les estratègies de la Xarxa ParticipaLab	18
11. Suport a la participació local	20
12. Estratègies a curt termini per a la participació local	21
13. Estratègies a mitjà-llarg termini per a la participació local	32
14. Estratègies per als equipaments cívics	41
15. Estratègies a curt termini per als equipaments cívics	42

16. Estratègies a mitjà-llarg termini per als equipaments cívics	49
17. Estratègies a mitjà-llarg termini: l'ecosistema català de participació	54
18. Governança de la Xarxa ParticipaLab	65
Nivell institucional.....	65
Nivell obert.....	65
Nivell ciutadà	66
Annex 1: El laboratori ciutadà com a equipament cívic de referència	67
Estructura del laboratori.....	67
Els recursos humans del laboratori ciutadà	67
Com funciona el laboratori?.....	68
Annex 2: Procés de participació per a la definició de la cartera de serveis de la Xarxa ParticipaLab	70
Propostes al portal participa.gencat.cat.....	70
Trobada presencial tipus.....	70
Votació final al portal participa.gencat.cat.....	71
Bibliografia.....	72

1. Presentació

La Xarxa ParticipaLab de Catalunya és la resposta a dues necessitats.

Per una banda, apuntalar a peu de carrer el desenvolupament de l'ecosistema de participació ciutadana de Catalunya. Per una altra, acompanyar la transformació dels equipaments cívics —centres cívics, telecentres, biblioteques...— per passar d'organitzar-se al voltant de la provisió de serveis a posar-se al servei de la ciutadania, que ara és al centre.

La Xarxa de Governants Transparents de Catalunya treballa des de l'any 2015 en l'àmbit del govern obert per consensuar metodologies, coordinar recursos, fer convergir iniciatives, impulsar col·laborativament instruments i tecnologies, etc. En l'àmbit de la participació ciutadana, el creixement de les actuacions públiques a totes les escales —local, provincial, nacional— ha estat extraordinari, fet que ha requerit incrementar aquests esforços de coordinació, de suma, de multiplicació. El ritme de creixement de recursos disponibles, però, difícilment pot igualar-se al ritme de creixement d'actuacions i necessitats; d'altra banda, encara que el creixement fos possible, una estratègia basada en la conjuntura és per definició inestable: el canvi de conjuntura és el seu principal punt feble.

La Xarxa ParticipaLab de Catalunya pretén redefinir —o, més acuradament, afegir-hi una derivada— les infraestructures públiques existents en clau de participació ciutadana. La Xarxa ParticipaLab proposa afegir una capa d'innovació democràtica i fer una resignificació d'alguns espais on la ciutadania i l'Administració es troben —els equipaments públics— que permeti oferir una nova cartera de serveis relacionats amb participació ciutadana i qualitat democràtica, sense haver de fer grans inversions i sense desviar-se de la missió i activitat d'aquests equipaments —al contrari: potenciant els nombrosos efectes multiplicadors de les estratègies d'intervenció social amb les d'empoderament i de ciutadania activa.

El document que aquí presentem és un document de màxims, un document d'horitzó possible, un viatge al futur que ajudi a visualitzar què podria ser la Xarxa ParticipaLab. El document vol ser material d'inspiració que ajudi a concretar com ha de ser específicament la Xarxa, com ha de funcionar, com ha de governar-se, quina ha de ser la cartera, com ha d'anar-se adaptant.

Aquesta proposta de reflexió està feta exclusivament des del punt de vista de la participació ciutadana —tot i que entesa aquesta des d'una concepció amplíssima. Hi manca, doncs, la idiosincràsia de les diferents xarxes d'equipaments que acabaran conformant la ParticipaLab. Així, la Xarxa ParticipaLab és, en realitat, no una xarxa sinó una xarxa de xarxes: un instrument perquè diferents xarxes d'equipaments puguin mancomunar esforços per perseguir amb més força els seus propis objectius fundacionals; un instrument perquè la participació ciutadana no sigui un afegit a les polítiques públiques, sinó una part consubstancial de totes aquestes.

2. Introducció

En un escenari global de crisi de legitimitat dels governs democràtics, l'Aliança de Govern Oberts del Món¹ suposa una injecció revitalitzant. Aquesta aliança, que abasta estats, regions i governs locals, promou la transparència i la participació ciutadana com a elements clau per recuperar la confiança en les institucions. El Govern de la Generalitat de Catalunya no és aliè a aquest corrent innovador, i per això, des de 2016 ha anat desenvolupant una agenda de treball per emparar el desenvolupament de polítiques públiques de govern obert. La Xarxa ParticipaLab² és una eina per impulsar, sobre la base d'aquesta filosofia, la participació ciutadana com a estratègia transversal. Tant en les polítiques locals i en els equipaments cívics com en l'ecosistema català de participació en el seu conjunt, la Xarxa ParticipaLab es configura com un laboratori d'experimentació i col·laboració per facilitar l'obertura participativa dels governs de Catalunya.

Aquest document ofereix un marc de referència, sense més intenció o ambició que la d'inspirar la definició futura que realitzaran els mateixos integrants de la Xarxa ParticipaLab: els mateixos equipaments cívics i les administracions³ de Catalunya. En primer lloc s'exposa el marc estratègic i els objectius del projecte, definits per la mateixa Direcció General de Participació Ciutadana i Processos Electorals. En segon lloc, les tasques de la Xarxa ParticipaLab ens mostren les properes fites per al desplegament del projecte. En tercer lloc, desenvolupem un marc conceptual que ens permet entendre els principis i fases que hauria d'articular un projecte de participació democràtica integral. Aquest marc conceptual facilita la generació d'etiquetes, que anirem utilitzant al llarg de la descripció de les estratègies d'actuació, les quals són el gruix del document. Les estratègies d'actuació estan destinades al suport de la participació local, als equipaments cívics i a l'ecosistema català de participació. Finalment, definim breument una metodologia de governança del projecte involucrant a tots els actors que hi participen. L'Annex 1 fa referència a un model ideal d'equipament cívic: el laboratori ciutadà. L'Annex 2 descriu el procés participatiu que definirà la cartera de serveis de la Xarxa ParticipaLab.

¹ Vegeu opengovpartnership.org.

² D'ara en endavant usarem indistintament XPL o Xarxa ParticipaLab.

³ Locals, provincials o d'escala país.

3. Un ecosistema de participació de país

El Decret 83/2019, de 24 d'abril, de reestructuració del Departament d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència, estableix en el seu article 41.1.b que a la Direcció General de Participació Ciutadana i Processos Electorals li correspon donar suport al món local en l'impuls de les polítiques de participació ciutadana.

La Llei 10/2014, del 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana, especialment en el seu títol III, recull diverses modalitats de participació ciutadana i en detalla, entre d'altres, els processos de participació ciutadana, on la deliberació i valoració de propostes tenen un paper central.

D'altra banda, arran de l'aprovació de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, el Parlament de Catalunya, en la seva moció 179/X, de febrer del 2015, instava la Generalitat a crear el que va esdevenir la Xarxa de Governants Transparents de Catalunya (XGTC). Aquest espai de col·laboració entre totes les escales de l'Administració catalana per impulsar els diversos àmbits de la Llei de transparència va incloure, pràcticament des del seu inici d'activitat, un grup de treball de participació on coordinar a escala de país els diferents actors públics que treballen en aquest àmbit.

És objectiu estratègic de la Direcció General de Participació Ciutadana i Processos Electorals el foment i l'articulació d'un **ecosistema de participació de país** que comparteixi els mateixos valors, visió i objectius. Aquest model de participació, a més de ser compartit, ha de ser eficaç i eficient, per la qual cosa es considera necessari que comparteixi, també, unes infraestructures de país en l'àmbit de la participació. Aquestes infraestructures són, entre d'altres, una administració coordinada a totes les escales que optimitzi els recursos disponibles, un sector empresarial que comparteixi el model de participació i col·labori en la seva millora, unes metodologies de consens, una tecnologia que incorpori en el seu disseny aquests valors i metodologies i, per acabar, una xarxa d'actors de la formació que imparteixi aprenentatge per competències, conceptes i recursos d'aprenentatge.

4. Repensar els equipaments cívics

La Generalitat de Catalunya gestiona o intervé en la gestió de diverses xarxes d'equipaments cívics a tot el territori català:

- Telecentres
- Biblioteques
- Centres cívics
- Casals de joves i de gent gran
- Etc.

L'entrada en la societat de la informació, així com els avenços en tots els àmbits de les ciències socials, fan que la missió i l'organització d'aquests equipaments estiguin en procés de redefinició. Entre d'altres, hi ha alguns aspectes d'aquest procés de redefinició que volem destacar:

- L'evolució cap a models més centrats en la ciutadania, on l'assistència i l'acompanyament deixin lloc també a estratègies d'empoderament.
- El model de governança de l'equipament com a factor important en la consecució de la seva missió, el disseny organitzatiu i els serveis que ofereix.
- La inclusió d'elements d'innovació social per al codisseny i cogestió dels centres.
- La incorporació de valors de qualitat democràtica tant en el funcionament com en els valors intrínsecs dels serveis.

Creiem que la necessitat d'enfortir l'ecosistema de participació pot respondre's amb aquest reforç de l'estratègia d'empoderament ciutadà i qualitat democràtica.

La Direcció General de Participació Ciutadana i Processos Electorals; el Servei d'Inclusió i Capacitació Digital de la Direcció General de Societat Digital; l'Àrea de Promoció Econòmica de la Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació; la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària, i el Servei de Biblioteques de la Direcció General de Cooperació Cultural promovem la Xarxa ParticipaLab de Catalunya.

5. Objectius

Missió: la Xarxa ParticipaLab treballa amb les xarxes existents d'equipaments públics de caràcter cívic de la Generalitat de Catalunya o on aquesta hi intervé per oferir-los una cartera de serveis relacionats amb la participació ciutadana, la qualitat democràtica i la innovació social en política i democràcia, perquè puguin ser impulsors d'innovació social democràtica en els seus àmbits territorials d'actuació.

Estratègics

- Convertir els equipaments cívics en espais de referència a l'entorn en matèria de participació ciutadana.
- Sensibilitzar la ciutadania sobre la qualitat democràtica, la participació ciutadana i la innovació en processos polítics i democràtics.
- Acompanyar el món local en projectes de participació ciutadana i innovació social en processos polítics i democràtics.
- Acompanyar la ciutadania en els processos de participació ciutadana, incrementar-ne la participació i obrir el ventall sociodemogràfic dels participants.
- Impulsar la participació ciutadana per mitjans digitals, com a via per arribar a més ciutadania i poder fer més extensius els debats generats.
- Impulsar projectes d'innovació social en l'àmbit de l'acció cívica, la política i la democràcia.

Operatius: processos de participació

- Capacitar els dinamitzadors dels equipaments cívics en coneixements de govern obert: transparència, dades obertes i participació.
- Crear un protocol de mediació digital en matèria de participació ciutadana per als equipaments públics de la Generalitat de Catalunya, amb l'objectiu d'acompanyar la ciutadania amb menys competència digital en processos de participació en línia.
- Acompanyar la ciutadania que tingui més dificultats per participar en els processos de participació ciutadana en plataformes digitals.
- Implicar els ciutadans experts en plataformes digitals de participació en l'acompanyament dels ciutadans menys coneixedors de les plataformes o amb més dificultats per utilitzar-les.

Operatius: innovació social en política i democràcia

- Capacitar els dinamitzadors dels equipaments cívics perquè siguin agents promotors de creació de projectes d'innovació democràtica.

- Ajudar la ciutadania a definir, pilotar, replicar i escalar projectes d'innovació social en l'àmbit de l'acció cívica, la política i la democràcia.
- Fomentar i donar suport al desenvolupament de projectes d'innovació democràtica dins el projecte RIS3CAT.
- Articular xarxes d'innovació social en matèria de democràcia i en tot allò que implica millores en la presa de decisions públiques, a escala local.
- Estandarditzar i possibilitar la replicabilitat i escalabilitat dels pilots d'innovació democràtica.

6. Tasques a desenvolupar

Proposem el desplegament de la Xarxa ParticipaLab en 6 fases:

1. Acord sobre aquest document programàtic.
2. Definició de la cartera de serveis de la Xarxa ParticipaLab a través d'un procés participatiu. El procés s'adreçarà sobretot a dinamitzadors d'equipaments cívics i tècnics i directius de les seves respectives direccions generals, tot i que serà obert en el seu vessant virtual a tota la ciutadania. Aquesta fase tindrà en compte els resultats del procés participatiu per a la vinculació dels casals cívics amb el seu entorn de 2017 i el pla d'actuacions de la Xarxa de Governants Transparents de Catalunya.
3. Identificació dels equipaments on desplegar una prova pilot de la Xarxa durant 2020.
4. Identificació dels serveis a desplegar en els equipaments durant la prova pilot. Aquesta fase, així com l'anterior, serà dissenyada en el mateix procés participatiu de la fase 2. Respecte de la identificació d'equipaments i serveis a desplegar, durant el procés participatiu es definiran els criteris i requisits dels equipaments que en permetin la selecció posterior per participar en la prova pilot.
5. Assumpció de compromisos en matèria de recursos i lideratge per part de les direccions generals implicades, incloent-hi les partides pressupostàries.
6. Creació de l'oficina de coordinació i tècnica de la Xarxa ParticipaLab. Aquesta oficina coordinarà el desplegament de la prova pilot, donarà suport als participants i vetllarà per la producció tècnica dels recursos per al desplegament de la cartera de serveis.
7. Preparació de portafolis, materials i formacions per a la prova pilot.
8. Posada en marxa de la prova pilot.

7. Marc conceptual: principis i fases de la participació democràtica

La participació democràtica està directament relacionada amb la governança de la nostra societat per al desenvolupament del bé comú. És important definir què representa aquesta participació per poder aspirar a un futur a mitjà termini ambiciós, en el qual la participació tingui un gran impacte en el desenvolupament de les polítiques públiques. Aquest marc conceptual servirà per definir aquesta visió de la participació democràtica i ajudar-nos, així, a desplegar les estratègies específiques als apartats següents. En primer lloc, fem una proposta de principis de la participació democràtica per a la Xarxa ParticipaLab, i en segon lloc definim les fases d'un procés participatiu integral.

8. Principis de la participació democràtica

Aquests principis busquen desenvolupar una participació inclusiva i representativa, així com generar decisions intel·ligents i d'impacte ampli.

Generació de capital social

El segle XXI arrenca amb una creixent fragmentació social: noves maneres de vida que tendeixen a fomentar l'individualisme. És necessari generar dinàmiques i iniciatives per recuperar l'afecte i la confiança mútua regenerant també el teixit associatiu. Si bé el capital social mesura la col·laboració social en general, en aquesta proposta s'ha volgut diferenciar de la col·laboració democràtica, que es descriu més endavant.

Ens referirem al concepte de capital social per fer referència a tots els altres tipus de col·laboració ciutadana que no tenen un impacte directe o clar en la innovació social o la participació democràtica: col·laboració de veïnatge, associativa, d'aprenentatge, de suport mutu, etc. L'organització d'un taller de costura, una celebració de finalització del curs en un col·legi, un torneig d'escacs o les reunions d'una comunitat de veïns són exemples de col·laboració entre veïns que generen capital social.

Col·laboració democràtica

La col·laboració democràtica té lloc quan es pretén modificar allò que és públic, entenent "públic" com el patrimoni compartit de la ciutadania, incloent-hi les institucions i les mateixes lleis. Així doncs, un capital social gran permetrà generar de manera més efectiva col·laboració democràtica, encara que aquesta última només podrà mantenir-se i enriquir-se amb una obertura i definició adequades per part de les institucions legítimes, que són el govern electe i l'administració. El capital social és condició necessària però no suficient per al desenvolupament de la participació democràtica. Necessitem el capital democràtic, que es fomenta a través d'una col·laboració ciutadana que generi innovació i canvi social, i unes institucions obertes amb mecanismes específics, que requereixen compromís i vinculació política.

Deliberació ciutadana

En l'escenari habitual de desinformació, polarització, populismes i màrqueting electoral permanent, es fa necessària una aturada reflexiva. És important que la participació no sigui superficial i que aprofundeixi en els assumptes a decidir, explorant diversos punts de vista i analitzant informació rellevant. Aquest procés deliberat pot donar lloc d'aquesta manera a propostes o decisions ciutadanes equilibrades i intel·ligents, amb la capacitat d'integrar els blocs d'opinió enfrontats.

Descentralització

Afavorir la col·laboració genera una tendència a associar-se, però no hem d'oblidar que aquesta associació ha de ser lliure. En el terreny de l'aprenentatge compartit i la innovació, ha d'haver-hi espai per a la prova i l'error. Això implica que qualsevol té el dret d'explorar camins que no necessàriament han de portar a solucions o aplicacions pràctiques; camins que poden ser paral·lels a altres grups de treball o processos coordinats per persones diferents.

Per altra banda, l'afinitat entre col·laboradors és essencial; de vegades, les connexions personals són més importants per generar comunitat que l'interès compartit per un tema. S'ha d'afavorir, no imposar, l'aglutinació de processos i col·lectius⁴. Aquest ecosistema descentralitzat ajuda al fet que les iniciatives amb més capacitat de generar impacte i suport social acabin consolidant-se.

Representativitat i inclusivitat

La democràcia aspira a representar i satisfer les demandes i necessitats de tots. Per això és necessari ser acurat a l'hora de dissenyar la participació ciutadana. Sabem que no qualsevol persona s'apropa a contribuir a un procés participatiu. Determinats perfils sociodemogràfics tendeixen a aparèixer i uns altres, en canvi, mai no apareixeran per si sols. Apropar la democràcia a la ciutadania, per exemple a través dels equipaments cívics de proximitat, és una forma de fer els seus processos més representatius i inclusius. D'altra banda, és cada vegada més freqüent que es realitzin processos de reclutament basats en l'atzar i en l'estratificació demogràfica. Això permet tenir en el tauler de joc a gent de diversos estrats socioeconòmics, edats, sexes i procedències geogràfiques. Aquestes mostres descriptives de participants poden ajudar en temes específics d'especial rellevància o polarització a prendre decisions, però també a modular les propostes ciutadanes o l'agenda de treball⁵.

Desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva

Les societats del segle XXI es caracteritzen per una àmplia diversitat ciutadana. Al coneixement dels professionals o dels especialistes és cada cop més fàcil incorporar-hi complementàriament l'experiència personal i el coneixement social o tàcit⁶ que qualsevol persona posseeix pel mer fet d'habitar el territori. Aquesta riquesa cultural distribuïda per tota la població contrasta amb la restringida capacitat dels governs i les administracions, que estan limitats pels recursos humans que són capaços de contractar i per la seva capacitat de coordinar-se mitjançant estratègies i eines normalment més pròpies del segle XIX⁷. L'ús d'estratègies híbrides (presencial-digital) per

⁴ Les estructures descentralitzades han ressorgit en les últimes dècades de la mà de la cultura del programari lliure o cultura hacker. Per a una noció més àmplia, es recomana llegir *Two Bits*, la transcendència cultural del programari lliure, publicat en 2008, de C. M. Kelty.

⁵ Per a més informació, es recomana llegir la publicació de John Gastil i Erik Olin Wright, *Legislature by Lot: Transformative Designs for Deliberative Governance* (Verso Books, 2019).

⁶ Per a més informació sobre aquesta classe de coneixement, es recomana la lectura *Tacit and explicit knowledge* del sociòleg Harry Collins, publicat el 2010.

⁷ Aquesta visió es desenvolupa amb més amplitud en el llibre publicat el 2015 *Smart Citizens, Smarter State: the Technologies of Expertise and the Future of Governing*, escrit per qui va ser coordinadora de Govern Obert durant el mandat d'Obama, Beth Simone Noveck.

fer emergir i per coordinar aquesta intel·ligència, convertint-la en innovació i iniciativa, és essencial per als governs democràtics oberts del futur.

Compromís polític i vinculació

La participació democràtica cobra cada vegada més importància, tant per a l'Administració com per a la ciutadania. Qualsevol persona que participa ho fa perquè li fa il·lusió millorar la societat en la qual viu. És fonamental oferir unes regles clares de participació des del principi. Aquest compromís amb la ciutadania, que inicialment pot ser només polític, ha de transcendir i poder-se institucionalitzar perquè les propostes que vinguin des de baix tinguin les mateixes oportunitats de convertir-se en polítiques públiques que les formulades des de les institucions.

9. El procés participatiu integral en el marc de la Xarxa ParticipaLab

Hem considerat totes les fases possibles existents en un procés permanent de generació de polítiques públiques. Des de la generació de sinergies prèvia a la formació de propostes fins a l'execució o avaluació d'aquestes. Aquesta categorització definida en funció de les fases del procés participatiu ajudarà a classificar les estratègies dels apartats següents.

Trobada i acollida

Aquesta primera fase facilita l'aparició dels actors ciutadans i les seves inquietuds. Posa a la seva disposició les infraestructures amb les activitats i els serveis associats corresponents. L'objectiu és fomentar aquest primer contacte amb els equipaments cívics i amb altres ciutadans. La Xarxa ParticipaLab podria funcionar en aquesta fase com un impulsor de capital social i un fòrum obert d'idees. És important destacar la importància estratègica del mapatge del teixit social actiu⁸, així com dels individus no socialitzats que es donen a conèixer i poden integrar-se en el flux participatiu.

Col·laboració democràtica

Una vegada que es té un mapa de potencials participants, es facilita la col·laboració en funció dels interessos comuns d'individus i col·lectius. Aquest mapa de temàtiques d'interès pot ajudar a generar una agenda participativa. S'afavoreix d'aquesta manera la transformació de capital social en capital democràtic, generant comunitats entorn d'una problemàtica o diagnòstic que tenen la possibilitat de mutar a comunitats propositives⁹. La mateixa XPL podria facilitar l'aportació d'especialistes professionals a les comunitats en marxa.

Deliberació i decisió

El capital democràtic que contribueixi a generar els equipaments cívics i la Xarxa ParticipaLab podria canalitzar-se cap a iniciatives de participació que lideri la mateixa Administració. Igualment en el cas d'experiències de millora democràtica o d'innovació social exitoses a escala local, la XPL ha de poder fer de transmissor d'aquest coneixement a altres àmbits de decisió. Si hi ha iniciatives que tinguin impacte en l'Administració de la Generalitat, aquestes poden ser valorades amb diferents mecanismes, com un panell d'agenda constituït per ciutadania representativa de la població catalana. Així, la XPL podria acompanyar la ciutadania a l'hora de generar emprenedoria social o liderar iniciatives ciutadanes, arribant, en l'estadi final, a facilitar el diàleg amb les administracions competents.

⁸ Per entendre millor això, podem visualitzar el mapatge de les iniciatives de la ciutat de Barcelona per Cívics: <https://civics.cc/es/#!/iniciatives?center=41.4066,2.1356,13>.

⁹ Més informació sobre comunitats propositives en el [capítol 5 de la publicació *Democracias futuras*](#), que resumeix el treball en Medialab Prado del Laboratorio de Inteligencia Colectiva para la Democracia.

Replicabilitat i escalabilitat

Les iniciatives que afectin tota la Generalitat podrien ser valorades per ser incorporades com una política pública de país. Per a assumptes d'especial rellevància, es podria fer ús de jurats ciutadans a escala local i assemblees ciutadanes per a assumptes que afectin tot Catalunya. Aquest mecanisme de participació pot ser impulsat per la mateixa Administració o per la ciutadania, fent ús de les iniciatives ciutadanes per sol·licitar-ne l'activació.

Per altra banda, la XPL podria acompanyar la ciutadania a l'hora de generar emprenedoria social o liderar iniciatives ciutadanes, facilitant el diàleg amb les administracions competents.

Execució i avaluació

La Xarxa ParticipaLab podria fer possible la incorporació de la ciutadania als processos d'execució i avaluació de les polítiques públiques en marxa fent especial èmfasi en aquelles que provinguin d'un procés participatiu previ. Els impulsors de les iniciatives trobaran en la XPL un instrument de comunicació amb l'Administració per fer valer la seva veu en les fases d'execució i avaluació: dinamitzadors i mediadors, recursos i gestió del coneixement, etc. La mateixa XPL podria fomentar la incorporació en la fase d'avaluació d'una mostra descriptiva de la població afectada per la política pública executada.

Metaparticipació¹⁰

Totes les persones implicades o interessades en l'estructura deliberativa podrien participar en el seu calibratge o millora a través d'una comunitat oberta. A més, un panell ciutadà descriptiu de la població catalana podria validar els canvis o propostes de millora garantint que el procés deliberatiu estigui al servei de tota la ciutadania. Cada equipament cívic podria, a la vegada, tenir els seus propis processos de governança interna.

¹⁰ Més informació en el capítol final, "Governança de la Xarxa ParticipaLab".

10. Introducció a les estratègies de la Xarxa ParticipaLab

Definit el marc conceptual, tenim un horitzó al qual aspirar. Els apartats següents exposen estratègies específiques per, de manera gradual, anar desenvolupant aquests principis i fases. Hem diferenciat estratègies a curt termini i a mitjà-llarg termini. Les estratègies a curt termini busquen, mitjançant activitats senzilles o iniciatives, despertar l'interès per la participació democràtica alhora que anar capacitant i formant tant la ciutadania com els treballadors públics. Les estratègies a mitjà-llarg termini atorguen considerables recursos amb la finalitat d'aconseguir gran impacte i poder transformador, i requereixen, al seu torn, més compromís polític i administratiu. Algunes d'aquestes estratègies podran convertir-se en serveis concrets que la Xarxa ParticipaLab oferirà a les administracions locals o als equipaments cívics. En el primer apartat dirigim les estratègies al suport a la participació local; en el segon, als equipaments cívics, i en el tercer, a l'ecosistema català de participació.

Les estratègies es descriuen en unes fitxes esquemàtiques. En primer lloc, exposem el títol de l'estratègia, sota el qual etiquetem els principis i fases que s'hi desenvolupen. Posteriorment descrivim l'estratègia i exposem els beneficis que aporta, així com els recursos necessaris per a la correcta posada en pràctica. A continuació exposem una fitxa tipus d'exemple:

Títol de l'estratègia

(etiquetes de principis; etiquetes de fases del procés)

En què consisteix?

Es descriu l'estratègia.

Quins beneficis aporta a la localitat/l'equipament/l'ecosistema de participació?

Beneficis per a la localitat o equipament en aplicar aquesta estratègia.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat/l'equipament?

Es descriuen els recursos que necessita aportar-hi l'entitat en la qual s'implementa l'estratègia.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Recursos necessaris que la Xarxa ParticipaLab necessita aportar-hi perquè es pugui implementar l'estratègia.

Suport a la participació local:									
mitjà-llarg termini	Promoció de la participació en les institucions locals	Trobada per a la participació local [2LC]		Espai obert [19ECC]	Xarxa social d'usuaris de l'equipament [20ECC]	Tallers participatius [21ECC]	curt termini	Estratègies per als equipaments	
	Cursos en disseny, gestió i producció de processos participatius [3LC]	Cursos de gestió de dades obertes i transparència [4LC]	Divulgació i formació per a la ciutadania [5LC]	Obrir decisions als usuaris [22ECC]	Convocatòria oberta d'idees per millorar l'equipament [23ECC]				
	Instal·lació de plataformes digitals i formació per al seu ús administratiu [6LC]	Col·laboració amb processos de participació en marxa [7LC]	Acompanyament per al llançament de processos participatius [8LC]	Seguiment de l'execució i avaluació d'un projecte urbanístic [24ECC]	Taller amb veïns escollits a l'atzar [25ECC]				
	Taller de cocreació amb tècnics municipals i ciutadania [9LC]	Taller per al foment de la col·laboració amb els equipaments cívics [10LC]		Acolliment de projectes d'innovació social [26ECM]	Reconversió en laboratori ciutadà [27ECM]				
	Convocatòria oberta de projectes d'innovació social [11LM]	Acceleradora de projectes d'emprenedoria social [12LM]	Promocionar propostes per a les quals els municipis no tenen competències [13LM]	Proposta de modificació urbanística [28ECM]					
	Equip de mapatge i facilitació de comunitats de pràctica/aprenentatge [14LM]	Registre i mapatge de <i>lobbies</i> [17LM]	Crear i administrar una xarxa d'especialistes d'escala local [18LM]	Fòrum digital obert per als equipaments cívics [29ECM]					
curt termini	Formació participativa dirigida a segments demogràfics concrets [15LM]			Creació de laboratoris ciutadans [30EP]			mitjà - llarg termini	Ecosistema català de participació	
	Jurat ciutadà polític [16LM]			Fòrum obert digital per a tot Catalunya [31EP]	Fòrum generador de processos i iniciatives a escala país [33EP]	Assemblea ciutadana d'escala país per a temes estratègics [39EP]			
				Equip de mapatge i facilitació de comunitats d'aprenentatge [32EP]	Pilot per al registre d'actes en reunions amb <i>lobbies</i> [34EP]	Xarxa de registres de <i>lobbies</i> [35EP]			
				Crear i administrar una xarxa d'especialistes [36EP]	Convocatòria oberta de projectes [37EP]	Festival de la participació [38EP]			

11. Suport a la participació local

Els municipis i diputacions són, fins al moment, les institucions més innovadores a l'hora de desenvolupar iniciatives de participació ciutadana. Per desgràcia, després d'aquest fort compromís polític, no sempre hi ha els recursos necessaris per a l'execució adequada i de qualitat que la ciutadania mereix i que les mateixes institucions locals desitjarien. La Xarxa ParticipaLab podria compensar aquest dèficit oferint recursos addicionals a les entitats locals. En aquest apartat descriu possibles estratègies per al desplegament d'aquests recursos, diferenciant objectius per a les estratègies a curt termini, en primer lloc i, en segon lloc, per a les estratègies a mitjà-llarg termini.

12. Estratègies a curt termini per a la participació local

Objectius específics a curt termini

- Generar trobades per incentivar i formar els agents locals per a la participació democràtica.
- Fomentar i dotar dels recursos necessaris per a l'ús de plataformes digitals de participació i transparència.
- Oferir suport a les entitats locals per dissenyar i executar processos de participació.
- Contribuir a crear un diàleg fluid entre els equipaments cívics, els seus usuaris i l'Administració local.

Promoció de la participació en les institucions locals [1LC]

(Col·laboració democràtica; Trobada i acolliment)

En què consisteix?

Realitzar una campanya de comunicació dirigida a tots els govern locals per promocionar les possibilitats que atorguen els processos participatius i el programari per a la participació. Coordinar aquesta campanya amb la trobada per a la participació local descrita en la fitxa [2LC].

Quins beneficis aporta a la localitat?

Coneixent els serveis que aporta la Xarxa ParticipaLab, l'Administració local pot inspirar-se per millorar els seus processos participatius i crear iniciatives de participació que mai abans no havia realitzat.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Dedicar-hi una reunió perquè el seu equip de treball relacionat amb la participació pugui estudiar la informació.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Crear un portafolis divulgatiu. Enviament de cartes a totes les entitats locals amb el portafolis divulgatiu. Campanya en xarxes socials. Roda de premsa.

Trobada per a la participació local [2LC]

(Col·laboració democràtica; Trobada i acolliment)

En què consisteix?

Organització d'una trobada dedicada a la participació a escala local. En aquesta trobada es convidarà a participar els responsables dels processos de participació local i alcaldes, així com proveïdors de serveis relacionats amb la participació. Es donarà a conèixer la cartera de serveis de la XPL, hi haurà ponències relacionades amb participació democràtica, s'impartiran tallers de formació i es convidarà les localitats a parlar de les seves experiències.

Quins beneficis aporta a la localitat?

En l'esdeveniment, les entitats locals poden descobrir processos de participació per implantar en les seves localitats, conèixer la cartera de serveis de la Xarxa ParticipaLab, formar-se i intercanviar les seves experiències amb altres municipis o relacionar-se amb altres actors del sector per articular millor els seus processos.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Reservar l'agenda del personal encarregat de participació i dels alcaldes per assistir a la trobada.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Organització de la trobada. Ponents, formadors, servei d'àpats, etc.

Cursos en disseny, gestió i producció de processos participatius [3LC]

(Col·laboració democràtica; Trobada i acolliment)

En què consisteix?

Habilitar cursos de disseny, gestió i producció de processos participatius. El curs va dirigit a dinamitzadors dels equipaments cívics, tècnics de l'Administració local i proveïdors de serveis que estiguin treballant per a l'Administració pública.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Generar professionals qualificats per administrar processos de participació democràtica.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Permetre que un o diversos treballadors puguin dedicar-hi les hores de formació durant l'horari laboral. O espais propis si es forma un conjunt nombrós de treballadors de la mateixa entitat local.

Quins recursos necessita la Xarxa ParticipaLab per desenvolupar aquesta iniciativa?

Contractar formadors. Disposar d'un espai per a la formació. Enviar invitacions a les institucions locals i promocionar els cursos.

Cursos de gestió de dades obertes i transparència [4LC]

(Col·laboració democràtica, Deliberació; Trobada i acolliment)

En què consisteix?

Habilitar cursos de gestió de dades obertes i transparència en els governs locals. El curs va dirigit a dinamitzadors dels equipaments cívics, tècnics de l'Administració local i proveïdors de serveis que estiguin treballant per a l'Administració pública.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Generar professionals qualificats per a la gestió de dades obertes i la transparència.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Permetre que un o diversos treballadors puguin dedicar-hi les hores de formació durant l'horari laboral.

Quins recursos necessita la Xarxa ParticipaLab per desenvolupar aquesta iniciativa?

Recursos de formació —que haurien d'estar coordinats amb l'oferta general de la Xarxa de Governants Transparents. Contractar formadors. Disposar d'un espai per a la formació. Enviar invitacions a les institucions locals i promocionar els cursos.

Divulgació i formació per a la ciutadania [5LC]

(Capital social, inclusivitat; Trobada i acolliment)

En què consisteix?

Davant un procés participatiu en marxa, la XPL realitzarà una campanya de divulgació i formació orientada a la ciutadania de la localitat.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Augmenta la difusió i participació en els processos en marxa.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Un local on realitzar la formació. Persona de coordinació amb la XPL, si escau.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Campanya de comunicació per aconseguir que la ciutadania assisteixi a aquestes trobades. Personal de coordinació. Formadors especialistes en processos de participació. Possibilitat d'habilitar un autocar adaptat a la formació i divulgació per anar d'una localitat a una altra.

Instal·lació de plataformes digitals i formació per al seu ús administratiu [6LC]

(Desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva; Decisió, execució i avaluació)

En què consisteix?

Adaptació/instal·lació de plataformes digitals de participació per al seu ús en la localitat. Formació per al personal de l'Administració local.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Adaptació/instal·lació de la plataforma digital a la localitat de forma gratuïta. Disposar d'assistència tècnica permanent. Formació del personal que gestionarà la plataforma. Una vegada en marxa, la localitat disposarà d'una infraestructura a baix cost de manteniment i que permet realitzar processos participatius de forma estandarditzada per facilitar la tasca i alhora vetllar per la qualitat del mecanisme de participació.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Disposar d'un equip de treball, o com a mínim d'una persona, que coordinarà l'ús de la plataforma en el municipi.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Un equip de desenvolupadors per adaptar i mantenir el programari en diferents municipis. Formadors especialistes en l'ús administratiu del programari. Personal de coordinació entre administracions. Part d'aquests recursos podran ser oferts a través del programa Decidim Catalunya, de la Generalitat de Catalunya i el Consorci AOC.

Col·laboració amb processos de participació en marxa [7LC]

(Col·laboració, desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva, compromís polític i vinculació; Decisió)

En què consisteix?

Molts dels municipis de Catalunya realitzen tots els anys processos participatius. La XPL es coordinarà amb aquelles localitats que estiguin interessades per donar suport a aquests processos aportant recursos extraordinaris. La XPL pot utilitzar criteris de qualitat democràtica a l'hora de proporcionar recursos, per tal de promoure d'aquesta manera la participació democràtica.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Millorar la implementació de processos participatius actius amb recursos extraordinaris de la XPL.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Una persona per coordinar-se amb la XPL.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

La XPL haurà de disposar d'una borsa de recursos per distribuir segons les peticions de les diferents localitats. Un comitè de selecció de processos participatius locals, per atorgar o denegar aquests recursos en funció de la seva qualitat democràtica. Una persona que coordini el desplegament dels recursos.

Acompanyament per al llançament de processos participatius [8LC]

(Col·laboració, desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva, compromís polític i vinculació; Decisió)

En què consisteix?

Per a les entitats locals que vulguin llançar un procés participatiu determinat per primera vegada, la XPL proporcionarà un acompanyament per facilitar-ne l'engegada i bon desenvolupament.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Una assessoria que acompanya en una nova experiència facilitant la implementació correcta del procés.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Una persona per coordinar-se amb l'equip assessor.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Aportarà l'equip assessor en funció de les especificitats del procés, en coordinació amb el personal propi de la Xarxa de Governants Transparents, si escau.

Taller de cocreació amb tècnics municipals i ciutadania [9LC]

(Capital social, compromís polític i vinculació, deliberació ciutadana; Col·laboració, decisió)

En què consisteix?

Pot donar-se el cas que alguns tècnics municipals treballin sense un contacte directe amb la ciutadania. Tanmateix, en molts casos el seu treball especialitzat permet definir detalladament les polítiques públiques.

Aquests detalls poden tenir un gran impacte en el dia a dia de molts veïns. Aquesta iniciativa tracta d'animar al fet que el cos de tècnics d'un govern pugui presentar projectes en una convocatòria oberta. Aquests projectes estaran relacionats amb reptes que es presentin en el seu treball a l'Administració. En la convocatòria es podrà reclutar ciutadania diversa, que participarà en el taller de codisseny al costat dels treballadors públics.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Generar capital democràtic entorn dels treballadors públics de la localitat. Apropar el cos tècnic a la ciutadania corrent. Resoldre problemes de l'Administració local amb l'aportació de la ciutadania.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Personal per coordinar els tallers i la convocatòria. Un espai per realitzar els tallers. Incentius per a la ciutadania.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Formacions prèvies entre els treballadors públics. Difusió de la convocatòria entre la ciutadania. Ajudar a seleccionar els projectes amb potencial col·laboratiu. Un treballador facilitador. Personal de coordinació, d'acord amb la Xarxa de Governants Transparents.

Taller per al foment de la col·laboració amb els equipaments cívics [10LC]

(Capital social, col·laboració i ús de l'equipament cívic, compromís polític i vinculació; deliberació ciutadana; Col·laboració, decisió)

En què consisteix?

El taller reuneix els dinamitzadors dels equipaments cívics i els responsables de participació de la localitat amb la finalitat de generar sinergies entre ells.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Activar els equipaments cívics per a la participació ciutadana local.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Temps del seu personal de participació per anar al taller i posteriorment per realitzar una estratègia de col·laboració amb els equipaments cívics.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Facilitar la trobada i el desenvolupament posterior de l'estratègia de col·laboració fomentant el codisseny entre els actors implicats.

13. Estratègies a mitjà-llarg termini per a la participació local

Objectius específics a mitjà-llarg termini

- Generar convocatòries obertes d'innovació social en diverses localitats. Dotar de recursos els projectes d'innovació social i democràtica seleccionats en les convocatòries.
- Fomentar la democràcia deliberativa i oferir recursos per al seu desplegament.
- Assegurar un recorregut a les propostes d'escala país que vinguin de les plataformes locals.

Convocatòria oberta de projectes d'innovació social [11LM]

(Capital social; Col·laboració)

En què consisteix?

Una convocatòria oberta és una crida a tots els veïns d'una localitat per presentar projectes relacionats amb la innovació social i democràtica. Els projectes millor valorats per un jurat o pels mateixos veïns seran convidats a una jornada de cocreació en la qual els mateixos proponents, juntament amb altres ciutadans o especialistes interessats, desenvoluparan les idees.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Generar capital social innovador, empenedoria social, teixit associatiu. Generar propostes ciutadanes per a noves polítiques públiques.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Realitzar una campanya de comunicació per promocionar la convocatòria. Un espai habilitat per fer-hi els tallers. Mediadors i facilitadors per als tallers. Aquests espais podrien ser els equipaments cívics; d'aquesta manera, es podria complementar aquesta estratègia local amb la que es detalla a la fitxa 26ECM.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Formació i acompanyament per realitzar la convocatòria i els tallers. Una plataforma digital perquè les persones interessades puguin inscriure's a la convocatòria, amb la possibilitat d'usar la mateixa per a diferents localitats. Podria contractar els mediadors i facilitadors en cas que la localitat no tingui recursos suficients.

Acceleradora de projectes d'emprenedoria social [12LM]

(Col·laboració; Decisió)

En què consisteix?

Qualsevol projecte d'innovació social podrà ser seleccionat per ser accelerat com a emprenedoria social. L'acceleració inclou l'aportació de recursos per facilitar la incorporació de la iniciativa al mercat de serveis socials de la localitat i del país. Aquests recursos podran ser de: assessoria jurídica, espai de treball gratuït, divulgació de la iniciativa, etc. Aquesta estratègia és complementària i podria donar continuïtat a l'acolliment de projectes d'innovació social que s'acabin transformant en emprenedoria, recollida més endavant en la fitxa [26ECM].

Quins beneficis aporta a la localitat?

Generar teixit empresarial orientat a la innovació social i democràtica.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Un centre públic reconvertit en *coworking*¹¹ amb personal adequat.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

La XPL pot centralitzar el servei d'assessoria i dinamització dels emprenedors oferint-lo a totes les localitats. Els recursos podran compartir-se o derivar-se en cas que hi hagi altres serveis similars al municipi.

¹¹ Com a inspiració, vegeu el projecte Mares Madrid a <https://maresmadrid.es/actualidad/memoria-final-mares/>

Promocionar propostes per a les quals els municipis no tenen competències [13LM]

(Desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva; Trobada i acolliment; Col·laboració)

En què consisteix?

Cada vegada que una plataforma local detecta una proposta per a la qual la seva entitat local no té competència, la trasllada a una plataforma digital d'escala país (Catalunya).

Quins beneficis aporta a la localitat?

Redirigir les demandes de la localitat a una instància superior, amb la possibilitat de coordinar aquesta demanda amb altres municipis i augmentar-ne la legitimitat. Informar la ciutadania de les polítiques per a les quals no hi ha jurisdicció en la localitat.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Una persona que dediqui part de la seva jornada a revisar les propostes i etiquetar-les com a "proposta fora de la jurisdicció". Aquesta persona es coordinarà amb la XPL.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Una persona que coordini els continguts de les plataformes locals amb la plataforma d'escala país, o bé un equip de desenvolupament amb la capacitat d'automatitzar aquesta tasca.

Equip de mapatge i facilitació de comunitats de pràctica/aprenentatge [14LM]

(Desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva; Col·laboració)

En què consisteix?

Facilitar la col·laboració en temes específics sobre la base del mapatge del fòrum digital local¹², la participació en els equipaments cívics i el capital social en actiu. Aquesta col·laboració pot generar comunitats de pràctica/aprenentatge, algunes de les quals podrien evolucionar a comunitats propositives¹³.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Facilita la col·laboració i la generació de comunitats sobre la base de temes concrets. Aquestes comunitats poden promocionar a emprenedoria d'innovació social o generar iniciatives ciutadanes.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Un espai de treball que faciliti aquesta col·laboració i per a l'ús habitual de comunitats propositives en actiu. Tècnics municipals amb la capacitat de formar-se en aquesta tasca i dur-la a terme.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Formació específica i acompanyament als treballadors de la localitat que exerceixin aquesta tasca. També es proporcionaran eines concretes de mapatge.

¹² La funció de fòrum digital està inclosa en una plataforma digital convencional. Aquestes plataformes podrien ser instal·lades directament per la XPL tal com està descrit en l'estratègia [6LC].

¹³ Més informació sobre comunitats propositives en [el capítol 5 de la publicació *Democracias futuras*](#), que resumeix el treball en Medialab Prado del Laboratorio de Inteligencia Colectiva para la Democracia.

Formació participativa dirigida a segments demogràfics concrets [15LM]

(Capital social, inclusivitat; Trobada i acolliment)

En què consisteix?

Habilitar trobades gratuïtes de formació participativa especialment dissenyades per incidir en segments sociodemogràfics amb una tendència limitada a la participació. L'objectiu és que entenguin els processos en marxa i com podrien participar. Les formacions es podrien dirigir a joves, gent gran, persones amb gent gran o menors al seu càrrec, segments socioeconòmics desfavorits, segment rural o uns altres diferents que es vulguin considerar en funció de la naturalesa de la localitat. Les formacions especialitzades tenen un impacte molt més gran, ja que canalitzen l'especificitat a la classe de propostes o temes que es podrien elaborar.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Incorporar sectors exclosos de la participació democràtica en els processos en marxa, de manera que es millori la representativitat en la presa de decisions participativa.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Disposar dels equipaments cívics o altres locals, així com d'infraestructures itinerants al carrer per poder realitzar les formacions.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Formadors especialistes en processos de participació adreçats a segments demogràfics específics. Campanya de comunicació per aconseguir que la ciutadania assisteixi a aquestes trobades i/o incentius específics. Personal de coordinació.

Jurat ciutadà polític [16LM]

(Deliberació ciutadana, compromís polític i vinculació, representativitat, inclusivitat; Decisió)

En què consisteix?

Establir jurats ciutadans per resoldre problemes d'especial rellevància. El jurat ciutadà es forma fent un contacte aleatori de participants i generant una mostra demogràfica descriptiva de la localitat en qüestió. El format deliberatiu exigeix de facilitació i un disseny consistent en el qual almenys els participants dediquin 40 hores de treball en diverses sessions espaciades al llarg de diverses setmanes. Els participants poden ser incentivats amb retribució.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Afrontar decisions rellevants mitjançant el diàleg i l'acord ciutadà.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Una sala equipada adequada per fer-hi la trobada participativa.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

La Xarxa proporciona el servei de reclutament i selecció de la mostra de participants, així com els recursos necessaris per a la realització de les sessions de treball: facilitació, especialistes, servei d'àpats, etc.

Registre i mapatge de *lobbies* [17LM]

(Desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva; Decisió)

En què consisteix?

Els grups d'interès o *lobbies* (*stakeholders*) no han de considerar-se ni ciutadania convencional ni especialistes independents. Aquests grups poden ser grans o petites empreses, altres institucions, organitzacions sense ànim de lucre o altres col·lectius que persegueixen un interès concret, no necessàriament econòmic, que no necessàriament ha d'estar alineat amb un interès general. La seva identificació és molt important per no pervertir les polítiques públiques, atès que de vegades la seva influència pot no correspondre's amb la seva representativitat democràtica. La Xarxa formarà les entitats locals per generar registres de *lobbies* i metodologies de mapatge d'aquests per temàtiques concretes.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Afrontar processos de participació en els quals els *lobbies* potencials estan identificats i se'n pot ponderar la veu, calibrant-ne millor la representativitat entre la ciutadania i els diferents interessos contraposats que pugui haver-hi.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Una o diverses persones amb temps suficient per ser formades i treballar en aquesta estratègia en la localitat.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Una formació específica per als treballadors municipals i les eines adequades per desenvolupar-la.

Crear i administrar una xarxa d'especialistes d'escala local [18LM]

(Desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva; Col·laboració)

En què consisteix?

La necessitat d'aquesta xarxa és fonamental, ja que usualment la majoria d'especialistes professionals no solen estar presents en la participació. L'especialista professional sol ser una persona amb gran càrrega de treball, de mitjana edat i, per tant, amb càrregues extrafamiliars associades a cura de petits i grans. És, per tant, una persona motivada per canviar la societat, però sense temps material. Per aquestes raons, el principal objectiu de la coordinació d'aquesta xarxa és garantir els incentius i les facilitats que permetin que aquestes persones puguin col·laborar en l'ecosistema de participació.

Quins beneficis aporta a la localitat?

Permet que les propostes ciutadanes estiguin sòlidament deliberades tenint en compte el coneixement dels professionals que treballen en la temàtica en concret. No és el mateix parlar de la sanitat com a usuari ciutadà que com a metge, administrador d'un hospital o infermer, personal de neteja, etc. L'àmbit local aporta un ventall d'especialistes amb coneixement local, però també amb la possibilitat de consultar amb especialistes de la xarxa d'escala país.

Quins recursos necessita aportar-hi la localitat?

Una persona que pugui dedicar temps a formar-se i exercir com a coordinadora de la xarxa d'especialistes local.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Formació per als coordinadors de les xarxes d'especialistes locals. Coordinació general amb la xarxa d'especialistes d'escala país.

14. Estratègies per als equipaments cívics

Els equipaments cívics fa anys que ofereixen serveis a la ciutadania. En l'última dècada se n'està començant a repensar el paper. La societat xarxa i les noves tecnologies fan que part de la seva finalitat comenci a desfigurar-se, i se'n fa necessària una reconceptualització. De la mateixa manera, la participació ciutadana és una demanda creixent que busca els seus espais d'expressió. La Xarxa ParticipaLab busca introduir estratègies específiques de participació, adaptades a la missió de cada equipament, que ajudin a aquesta transformació de forma gradual.

15. Estratègies a curt termini per als equipaments cívics

Objectius específics a curt termini

- Afavorir l'ús de l'equipament cívic per a processos de participació a escala local.
- Fomentar la interacció social. L'espai cívic ha de ser també un lloc de comunicació i producció cultural multidireccional.
- Apropiació i empoderament. L'usuari ha de sentir que els equipaments cívics li pertanyen. El sentit d'apropiació ha de generar responsabilitat i cura, així com empoderament.

Les estratègies a curt termini per aconseguir aquests objectius busquen incentivar accions específiques per part dels dinamitzadors dels equipaments cívics. Aquestes accions requereixen pocs recursos per engegar-se. La Xarxa ParticipaLab en proporcionarà una part, i en promocionarà i n'incentivarà la posada en marxa.

Espai obert [19ECC]

(Capital social, col·laboració, descentralització; Trobada i acollida)

En què consisteix?

Obrir l'equipament perquè qualsevol persona o col·lectiu el comenci a utilitzar com vulgui dins la missió general de l'equipament.

Quins beneficis aporta a l'equipament?

Acollir col·lectius o ciutadans que no tenen espais per trobar-se i desenvolupar idees. Que aquests usuaris desenvolupin comunitat entorn de l'equipament i puguin anar implicant-s'hi d'una manera més intensa.

Quins recursos necessita aportar-hi l'equipament?

Establir un protocol d'ús al més senzill i lliure possible. Materials per promocionar la iniciativa.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Oferir un dossier a manera de joc de taula per desenvolupar l'estratègia. També, oferir tallers amb els dinamitzadors per explicar i fomentar aquest recurs.

Xarxa social d'usuaris de l'equipament [20ECC]

(Capital social; Col·laboració)

En què consisteix?

Es pot, de manera molt senzilla, incentivar els usuaris dels equipaments perquè emplenin una petita fitxa amb la seva foto o un dibuix (se'ls en pot fer directament una i imprimir-la en el mateix moment) i una descripció d'interessos. Aquests interessos podrien ser simplement els últims llibres escollits (biblioteca) o els últims programes en ús (telecentres). Aquestes fitxes es van ordenant en un panell gran segons l'afinitat dels usuaris. Per protegir identitats, es pot treballar amb sobrenoms.

Quins beneficis aporta a l'equipament?

Fer visibles els usuaris sobre la base dels seus interessos obrirà la porta a convertir l'equipament en un lloc de socialització. Qualsevol pot consultar el panell i veure que altres veïns s'interessen per temes similars. El mateix equipament pot identificar temes força per realitzar activitats o millorar la seva estratègia de cara al públic.

Quins recursos necessita aportar-hi l'equipament?

Panell -suro gran (una paret buida si no n'hi ha). Fitxes de cartolina. Impressora i càmera de fotos (serveix la del mòbil).

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Oferir un dossier a manera de joc de taula per construir la xarxa. També, oferir tallers amb els dinamitzadors per explicar i fomentar aquest recurs.

Tallers participatius [21ECC]

(Capital social, col·laboració; Trobada i acolliment)

En què consisteix?

No totes les activitats que es poden realitzar en un equipament fomenten la interacció entre usuaris. El format taller participatiu aborda un tema d'interès per a l'equipament en el qual, en cert moment, es generen dinàmiques col·laboratives. Hem de triar un tema d'interès i comptar amb una persona treballadora que faci el paper de facilitadora del taller. Després d'una breu exposició del tema es comença a treballar en grups. Aquest treball en grups pot ser de molts tipus: un debat ordenat, un taller plàstic, un intercanvi de llibres, etc.

Igualment, els tallers es poden dur a terme en el marc d'un procés participatiu més ampli impulsat per diferents administracions públiques, amb l'objectiu de poder fer arribar a un espectre més ampli de la ciutadania el debat públic sobre determinades qüestions. Aquests tallers podrien ser dinamitzats pel mateix personal de l'equipament amb materials proposats per l'administració promotora, o podrien ser seu d'un debat ja previst amb una dinamització externa.

Quins beneficis aporta a l'equipament?

Els usuaris de l'equipament passen de ser mers espectadors a actors. Els treballadors de l'equipament i els seus usuaris es comencen a conèixer. Obrim la porta a generar grups de treball estables (per exemple, un club de lectura temàtic).

Els debats sobre determinades polítiques públiques capten el pols ciutadà de perfils no necessàriament implicats. La ciutadania pot aportar el seu punt de vista a aquestes polítiques de manera més fàcil.

Quins recursos necessita aportar-hi l'equipament?

Una persona treballadora facilitadora. Taules i cadires. Un projector, micròfon i equip de so senzill. Es pot prescindir d'això si l'acústica de l'equipament ho afavoreix en el cas que el públic assistent no superi les 20 persones. Impressora i disseny de cartells per a la convocatòria. Ús de xarxes socials i ajuda per comunicar la convocatòria per part de l'ajuntament o administració competent.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Oferir un dossier a manera de joc de taula per realitzar l'activitat. També, oferir tallers amb els dinamitzadors per explicar i fomentar aquest recurs.

Informació i enllaç amb l'administració promotora del debat específic sobre la política pública en qüestió.

Convocatòria oberta d'idees per millorar l'equipament [23ECC]

(Capital social; Col·laboració)

En què consisteix?

Una convocatòria oberta és una crida a tots els usuaris o potencials usuaris d'un equipament cívic per presentar idees, propostes o projectes per millorar el mateix equipament.

Els projectes més ben valorats per un jurat o pels mateixos usuaris seran convidats a una jornada de cocreació en la qual els mateixos proponents, juntament amb usuaris interessats i els treballadors de l'equipament, desenvoluparan les idees.

Quins beneficis aporta a l'equipament?

Millorar l'equipament i augmentar-hi la implicació dels usuaris. Fomentar les relacions entre usuaris i d'aquests amb els treballadors de l'equipament. Començar a caminar el camí de la governança de l'equipament compartida amb els usuaris.

Quins recursos necessita aportar-hi l'equipament?

Una persona treballadora facilitadora. Taules i cadires. Un projector, micròfon i equip de so senzill. Es pot prescindir d'això si l'acústica de la sala ho afavoreix en el cas que el públic assistent no superi les 20 persones. Impressora i disseny de cartells per a la convocatòria. Ús de xarxes socials i ajuda per comunicar la convocatòria per part de l'ajuntament.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

La Xarxa pot facilitar els recursos per a la implementació de les idees desenvolupades en el procés de cocreació.

Seguiment de l'execució i avaluació d'un projecte urbanístic [24ECC]

(Deliberació ciutadana, col·laboració; Execució i avaluació)

En què consisteix?

Aquest projecte es pot desenvolupar quan un projecte urbanístic es desenvoluparà en les proximitats de l'equipament cívic de manera que afecta els usuaris i treballadors. Per exemple, la conversió en zona de vianants d'un carrer limítrof o la millora d'un parc infantil. L'equipament convocarà els usuaris a fer un seguiment del projecte en la seva execució i a avaluar-lo en coordinació amb el govern local. Està relacionat amb l'estratègia [28ECM], que proposa treballar no amb l'execució i avaluació, sinó amb la proposició urbanística.

Quins beneficis aporta a l'equipament?

Fomentar les relacions entre usuaris i d'aquests amb els treballadors de l'equipament. Ser part implicada del desenvolupament urbà de l'entorn de l'equipament cívic.

Quins recursos necessita aportar-hi l'equipament?

Una persona treballadora facilitadora. Taules i cadires. Un projector, micròfon i equip de so senzill. Es pot prescindir d'això si l'acústica de la sala ho afavoreix en el cas que el públic assistent no superi les 20 persones. Impressora i disseny de cartells per a la convocatòria. Ús de xarxes socials i ajuda per comunicar la convocatòria per part de l'ajuntament.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

La Xarxa actua com a intermediària entre l'entitat local i l'equipament, suggerint la convocatòria del grup de treball i facilitant els recursos necessaris per a la seva posada en marxa.

Taller amb veïns escollits a l'atzar [25ECC]

(Capital social, col·laboració i ús de l'equipament cívic, representativitat i inclusivitat; Trobada i acolliment)

En què consisteix?

Al carrer es poden trobar veïns que mai han visitat l'equipament. Amb incentius adequats, és possible aconseguir que un petit grup d'aquestes persones vingui a participar en un taller. L'objectiu del taller és descobrir amb aquests veïns diversos quines són les raons per les quals mai no han visitat l'equipament i què podria motivar-los a fer-ho per primera vegada.

Quins beneficis aporta a l'equipament?

Apropar-se a potencials usuaris de l'equipament. Veïns que mai no l'han trepitjat el poden conèixer. Descobrir com generar estratègies per incloure gent d'aquests perfils absents.

Quins recursos necessita aportar-hi l'equipament?

Personal de reclutament i estratificació demogràfica. Incentius (servei d'àpats, retribució, diploma, llibre de regal...). Una persona treballadora facilitadora. Taules i cadires. Un projector, micròfon i equip de so senzill. Es pot prescindir d'això si l'acústica de la sala ho afavoreix en el cas que el públic assistent no superi les 20 persones.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Aportar un dossier per entendre l'activitat. Personal de treball comunitari al carrer. Incentius per al taller. Formació a dinamitzadors.

16. Estratègies a mitjà-llarg termini per als equipaments cívics

Objectius específics a llarg termini

- Dotar de recursos la innovació social ciutadana. Més enllà de l'ús del mateix espai dins de l'equipament, els projectes d'innovació social han de ser impulsats mitjançant la intervenció directa.
- Transformació de les infraestructures cíviques i els seus recursos. Els equipaments han de tenir nous recursos que en facilitin l'ús com a espais participatius.
- Generar una xarxa a escala país amb infraestructura i recursos propis. Els equipaments cívics han d'estar connectats; per tant, es promourà que els seus usuaris generin una xarxa de col·laboració en tot el país.

Les estratègies a mitjà-llarg termini requereixen de més dedicació per part dels dinamitzadors, a més d'una aposta política de més importància en recursos i vinculació. A continuació es descriuen algunes de les estratègies possibles:

Acolliment de projectes d'innovació social [26ECM]

(Capital social, descentralització; Trobada i acolliment, col·laboració)

En què consisteix?

Els equipaments cívics acolliran ciutadania inquieta per permetre'ls crear projectes d'innovació social i desenvolupar-los.

Quins beneficis aporta a l'equipament?

Convertir l'equipament en un generador d'innovació social, més enllà de les competències històriques d'aquest.

Quins recursos necessita aportar-hi l'equipament?

Una persona medidora dedicada a l'acolliment i facilitació d'aquests projectes en els equipaments cívics.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Contracta els mediadors i assessors i ajuda en la coordinació inicial. S'encarrega de fer un seguiment dels projectes més avançats i fomentar la col·laboració de l'entitat local corresponent per a l'acceleració d'aquests projectes. Aquesta fitxa està relacionada amb l'estratègia [11LM]. Si l'equipament es coordina amb la localitat, sumant forces, ambdues estratègies conflueixen.

Reconversió en laboratori ciutadà [27ECM]

(Col·laboració i ús de l'equipament cívic, descentralització; Trobada i acolliment, col·laboració)

En què consisteix?

Facilitar que els equipaments que voluntàriament ho triïn puguin començar el procés de reconversió cap al format de laboratori ciutadà. Vegeu l'Annex 1.

Quins beneficis aporta a l'equipament?

Renovar l'ús social de l'equipament a un format més modern relacionat amb la col·laboració i la participació ciutadana.

Quins recursos necessita aportar-hi l'equipament?

La implicació de tot el personal del centre.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Coordina i facilita aquesta possibilitat. Es fa càrrec dels recursos necessaris per a la reconversió de l'equipament.

Proposta de modificació urbanística [28ECM]

(Compromís polític i vinculació, deliberació ciutadana; Decisió)

En què consisteix?

Usuaris i treballadors de l'equipament generen un grup de treball per desenvolupar una proposta relacionada amb l'entorn immediat de l'equipament cívic. Per exemple, amb el parc del costat, el carrer, les línies de transport públic, etc. Aquesta estratègia es complementa amb la [24ECC], que tracta sobre com fer el seguiment i l'avaluació d'una modificació urbanística.

Quins beneficis aporta a l'equipament?

Els treballadors de l'equipament i els seus usuaris es comencen a conèixer. L'equipament s'obre a la ciutadania oferint-se com a espai per repensar l'entorn immediat dels seus usuaris.

Quins recursos necessita aportar-hi l'equipament?

Una persona treballadora facilitadora. Taules i cadires. Un projector, micròfon i equip de so senzill. Es pot prescindir d'això si l'acústica de l'equipament ho afavoreix en el cas que el públic assistent no superi les 20 persones. Impressora i disseny de cartells per a la convocatòria. Ús de xarxes socials i ajuda per comunicar la convocatòria per part de l'ajuntament.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Proporcionar especialistes en cas que el grup els necessiti (arquitectes, funcionaris municipals, etc.). Mediar entre la localitat i l'equipament cívic per tramitar la proposta o transferir-la al procés participatiu corresponent. Oferir un dossier a manera de joc de taula per realitzar l'activitat. També, oferir tallers amb els dinamitzadors per explicar i fomentar aquest recurs.

Fòrum digital obert per als equipaments cívics [29ECM]

(Col·laboració, desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva; Trobada i acolliment, col·laboració)

En què consisteix?

Un espai en línia on els dinamitzadors i els diferents grups de treball dels equipaments podrien actualitzar les seves activitats, iniciatives i perfils personals. Aquesta estratègia és la continuació a llarg termini de la [20ECC], que crea una xarxa social analògica en un equipament. Aquesta estratègia no només digitalitza la xarxa social de l'equipament, sinó que la connecta amb la xarxa social d'altres equipaments.

Quins beneficis aporta a l'equipament?

Aquest espai proporciona visibilitat més allà de la mateixa localitat, i obre la porta al fet que usuaris i dinamitzadors que treballen en temàtiques similars puguin col·laborar.

Quins recursos necessiten aportar-hi els equipaments?

Que un dels treballadors dediqui unes hores al mes a actualitzar la informació del seu equipament, així com a afavorir que els mateixos usuaris utilitzin el fòrum com a xarxa social i per promocionar les seves activitats o iniciatives.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Reutilitzar i mantenir una plataforma amb funcions de fòrum. Formacions específiques perquè els dinamitzadors utilitzin el fòrum.

17. Estratègies a mitjà-llarg termini: l'ecosistema català de participació

Objectius específics a mitjà-llarg termini

- Creació d'una xarxa de laboratoris ciutadans sobre la base de la transformació de part de l'equipament cívic.
- Enfortir i formalitzar l'arquitectura de participació permanent d'escala país en la qual, a més, la ciutadania tingui la capacitat de complementar l'agenda política mitjançant iniciatives ciutadanes.
- Establir reglament específic i infraestructura de recursos estable.
- Consolidació d'un ecosistema d'intel·ligència col·lectiva de generació de polítiques públiques per part de la ciutadania.

Creació de laboratoris ciutadans [30EP]

(Capital social, col·laboració i ús de l'equipament cívic; Trobada i acolliment, col·laboració)

En què consisteix?

Transformar o crear equipaments cívics completament dedicats a la col·laboració i la cocreació ciutadana. El format de laboratori ciutadà podria servir d'exemple. Vegeu l'Annex 1. Estratègia que conflueix amb la [27ECM] per a aquells equipaments que es vulguin transformar completament en laboratoris ciutadans.

Quins beneficis aporta a l'ecosistema de participació?

Disposar d'espais cívics dedicats a la trobada i col·laboració democràtica per al desenvolupament de la innovació social i la cocreació de polítiques públiques.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Una aposta política i financera per començar amb un projecte pilot que després pugui replicar-se a altres llocs.

Fòrum obert digital per tot Catalunya [31EP]

(Desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva; Trobada i acolliment, col·laboració)

En què consisteix?

Utilitzar una plataforma digital en format fòrum obert que habiliti un espai perquè qualsevol idea o projecte ciutadà d'escala país pugui manifestar-se.

Quins beneficis aporta a l'ecosistema de participació?

Disposar d'un espai per compartir idees i projectes d'escala país com a primer pas per a l'estratègia de participació digital. Aquest espai permetrà que la mateixa ciutadania pugui habilitar processos o iniciatives ciutadanes. Aquest fòrum també pot funcionar com a xarxa social per a la col·laboració publicociutadana. Permet el mapatge de continguts i la generació d'agenda sobre la base de l'acumulació de temàtiques específiques. Permet també que les iniciatives de diferents equipaments cívics puguin connectar-se i cooperar.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Habilitar i mantenir una plataforma amb funcions de fòrum. Promoure aquest fòrum mitjançant campanyes regulars. Fomentar la vinculació dels processos que s'hi donin. Aquesta fitxa està connectada amb la fitxa [29ECM].

Equip de mapatge i facilitació de comunitats d'aprenentatge [32EP]

(Desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva; Col·laboració)

En què consisteix?

Facilitar la col·laboració en temes específics sobre la base del mapatge del fòrum digital i la participació en els equipaments cívics. Aquesta col·laboració té el potencial de generar comunitats propositives¹⁴. Conflueix amb l'estratègia local [14LM], la qual mapa i crea comunitats a escala local. En aquest cas, en treballar a escala país, es creen sinergies amb les temàtiques que no són jurisdicció de l'escala local, de manera que es connecten actors de diferents localitats.

Quins beneficis aporta a l'ecosistema de participació?

Facilita la col·laboració i la generació de comunitats sobre la base de temes concrets. Aquestes comunitats poden convertir-se en emprenedoria d'innovació social o generar iniciatives ciutadanes.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Disposar de l'equip de mediació a temps complet. Tecnologia de mapatge a la plataforma. Recursos per a convocatòries d'esdeveniments específics.

¹⁴ Més informació sobre comunitats propositives en [el capítol 5 de la publicació *Democracias futuras*](#), que resumeix el treball en Medialab Prado del Laboratorio de Inteligencia Colectiva para la Democracia.

Fòrum generador de processos i iniciatives a escala país [33EP]

(Compromís polític i vinculació, desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva; Col·laboració, decisió)

En què consisteix?

Utilitzar la plataforma digital per llançar processos que permetin organitzar el treball de les comunitats propositives¹⁵. Permetre que aquestes comunitats puguin activar les seves iniciatives o generar projectes d'innovació social. La plataforma serveix per generar xarxa sobre un tema a escala país i coordinar també el treball dels diferents grups que puguin estar treballant aquest tema a escala local.

Quins beneficis aporta a l'ecosistema de participació?

Obre la porta a la generació de polítiques públiques a escala país des de la ciutadania.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Habilitar les funcionalitats i el seu manteniment a la plataforma. Crear un equip de mediadors de processos i comunitats.

¹⁵ Més informació sobre comunitats propositives en [el capítol 5 de la publicació *Democracias futuras*](#).

Pilot per al registre d'actes en reunions amb *lobbies* [34EP]

(Desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva; Col·laboració)

En què consisteix?

Fomentar i facilitar projectes pilot amb alts càrrecs que es prestin voluntaris per aixecar actes de les reunions registrades en el registre de *lobbies*¹⁶. Aquests projectes pilot podrien motivar una millora de la normativa del registre de *lobbies* fent aquesta pràctica obligatòria.

Quins beneficis aporta a l'ecosistema de participació?

Saber que hi ha reunions amb grups d'interès però no saber-ne el contingut fa que el sistema de transparència quedi incomplet. És important entendre quines són les demandes i interessos de cada *lobby* que interactua amb les institucions.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Infraestructura digital per a la generació de videoactes. Coordinació entre administracions.

¹⁶ Es recomana consultar l'experiència duta a terme per la ministra digital de Taiwan, Audrey Tang: <https://talk.pdis.nat.gov.tw/t/principles-for-handling-official-visits-to-digital-minister-audrey-tang/70>.
Podeu consultar un estudi més ampli de les iniciatives dutes a terme per Audrey Tang al govern de Taiwan a l'article d'Émilie Frenkiel "Hacking Democracy: Audrey Tang and the Reinvention of Taiwanese Politics" (2017).

Xarxa de registres de lobbies [35EP]

(Desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva; Col·laboració)

En què consisteix?

Fomentar i facilitar la connexió entre els registres de lobbies locals amb el registre de la Generalitat.

Quins beneficis aporta a l'ecosistema de participació?

Ampliar el registre de lobbies de la Generalitat gràcies a les aportacions dels mapatges i registres locals. Això es connecta amb l'estratègia en local [17LM].

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Infraestructura digital per a la interconnexió dels registres de grups d'interès. Coordinació entre administracions.

Crear i administrar una xarxa d'especialistes [36EP]

(Desenvolupament de la intel·ligència col·lectiva; Col·laboració)

En què consisteix?

La necessitat d'aquesta xarxa és fonamental, ja que usualment la majoria d'especialistes professionals no solen estar presents en la participació. L'especialista professional sol ser una persona amb gran càrrega de treball, de mitjana edat i, per tant, amb càrregues extrafamiliars associades a cura de petits i grans. És, per tant, una persona motivada per canviar la societat, però sense temps material. Per aquestes raons, el principal objectiu de la coordinació d'aquesta xarxa és garantir els incentius i facilitats que permetin que aquestes persona puguin col·laborar en l'ecosistema de participació. Aquesta estratègia conflueix amb la [18LM], referida a la xarxa d'especialistes d'escala local. Aquesta xarxa coordinaria les xarxes locals d'especialistes, a més d'afegir una capa d'escala país que fins i tot podria accedir a especialistes internacionals.

Quins beneficis aporta a l'ecosistema de participació?

Permet que les propostes ciutadanes estiguin sòlidament deliberades tenint en compte el coneixement dels professionals que treballen en la temàtica en concret. No és el mateix parlar de la sanitat com a usuari ciutadà que com a metge, administrador d'un hospital o infermer, personal de neteja, etc.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Disposar d'una persona medidora d'especialistes o medidora de coneixement a temps complet. Dotar la xarxa d'incentius per als especialistes.

Convocatòria oberta de projectes [37EP]

(Capital social, trobada i acolliment, col·laboració)

En què consisteix?

De manera anual o bianual es llançaran les convocatòries de projectes d'escala país. Es rebran projectes en el marc de diferents categories temàtiques determinades per l'agrupació de continguts del mapatge de la plataforma digital i dels equipaments cívics.

Els projectes que suscitin més interès seran convidats en cada categoria com a "projectes inspiradors". Cada categoria generarà una convocatòria de tallers. Es podran treballar almenys sis temàtiques. Cadascuna es desenvoluparà en una trobada. Es convocaran no només els projectes seleccionats de cada temàtica, sinó tots els participants que al mapatge mostren la seva relació amb la temàtica. Cada taller cobrirà les despeses d'assistència dels participants (viatges, allotjaments i manutenció), idealment; si no es pot, només les dels projectes seleccionats. Els tallers duraran una setmana. L'objectiu de cada taller és generar projectes ciutadans compartits entorn de la temàtica. Dels tallers podran sortir diversos projectes, des d'iniciatives d'emprenedoria social a d'altres tipus d'iniciatives ciutadanes. Els participants poden sol·licitar aportar especialistes de la xarxa a la trobada sol·licitant-ho a la Generalitat.

Quins beneficis aporta a l'ecosistema de participació?

Ajuda a generar comunitats d'escala país que puguin treballar des del marc de la innovació o la iniciativa ciutadana.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Gestió d'esdeveniments. Plataforma per a les convocatòries. Coordinació amb la xarxa d'especialistes.

Festival de la participació [38EP]

(Capital social, col·laboració i ús de l'equipament cívic; Trobada i acolliment)

En què consisteix?

Les trobades són fonamentals per a la dinamització de la XPL. Multitud de ciutadans que treballen durant tot l'any en els seus respectius equipaments cívics tenen l'oportunitat de trobar altres persones interessades o especialistes en temes del seu interès. A més, innumbrables participants que només interactuen de forma majoritària en el fòrum digital o altres eines virtuals podran posar-se cara durant alguns dies de l'any. Aquesta gran trobada és una bona excusa per fer una gran campanya dirigida al públic en general. L'esdeveniment serà per un costat festiu, per acollir el públic que hi arribi per primera vegada, i per l'altre costat productiu, per permetre treballar presencialment als grups virtuals.

Quins beneficis aporta a l'ecosistema de participació?

Lloc de trobada i dinamització d'escala país. Promoure l'ecosistema de participació.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Gestió d'esdeveniments. Coordinació de continguts. Coordinació de producció. Campanya de comunicació.

Assemblea ciutadana d'escala país per a temes estratègics [39EP]

(Deliberació ciutadana, compromís polític i vinculació, representativitat en inclusivitat; Decisió)

En què consisteix?

L'assemblea ciutadana aborda problemes que afecten tot el país. Una mostra descriptiva treballarà durant almenys tres dies en un format deliberatiu per emetre un suggeriment o decisió. Es pot activar a petició del Parlament o de la ciutadania.

Quins beneficis aporta a l'ecosistema de participació?

Facilita la presa de decisions rellevants incloent la ciutadania de manera inclusiva i representativa.

Quins recursos necessita aportar-hi la Xarxa ParticipaLab?

Coordinació general. Contractació dels serveis necessaris per a la realització de l'assemblea: reclutament, incentius, servei d'àpats, facilitació, etc.

18. Governança de la Xarxa ParticipaLab

És necessari realitzar una proposta innovadora de governança per a una nova arquitectura de participació com és la Xarxa ParticipaLab. La multitud de direccions generals involucrades en el projecte, així com la quantitat d'actors responsables de l'execució de les estratègies, fa necessari tenir canals oberts per al millor calibratge del procés i la seva possible evolució futura. Proposem una estructura en tres nivells. El primer, l'institucional, que involucra totes les direccions generals implicades i l'estructura de l'Administració. El segon, el nivell obert, relacionat amb els treballadors dels equipaments, que involucra els encarregats de desplegar en el terreny les estratègies però també especialistes i usuaris interessats. Finalment, però no per això menys rellevant, el ciutadà comú, de manera que fem partícip qui hauria de ser el destinatari final dels serveis que fomenta la Xarxa ParticipaLab.

Nivell institucional

Aquest nivell té la tasca de proposar i validar les estratègies bianuals per al desenvolupament i desplegament de la Xarxa ParticipaLab.

Pel seu caràcter de responsable directe de la gestió d'aquesta política pública, es proposa una comissió de coordinació que inclogui les principals direccions generals, sub-direccions generals i caps de serveis amb competències en els equipaments cívics¹⁷. A aquesta comissió li correspon, a més de validar les estratègies, proporcionar els recursos per implementar-les.

En segon lloc, aquest nivell institucional serà la matriu de l'oficina de la Xarxa ParticipaLab, responsable de l'impuls executiu i tècnic de les estratègies, així com de la proposició de noves iniciatives a la comissió. Aquest oficina farà d'enllaç entre els diferents nivells: exposarà a la comissió les aportacions realitzades en el nivell obert i en el nivell ciutadà, i les coordinarà i donarà retorn de les decisions finalment adoptades.

Nivell obert

L'estructura de governança del nivell obert té com a funció proposar estratègies, serveis i actuacions creades conjuntament per diferents agents amb un alt coneixement del funcionament dels equipaments i de les xarxes d'interrelació que es generen al seu voltant.

Per aquest motiu, tots els dinamitzadors dels equipaments cívics seran convocats a una trobada per codissenyar les possibles estratègies i serveis. Més enllà d'aquesta trobada, estaran en interacció permanent a través d'una plataforma participativa oberta en la qual habitualment interactuaran juntament amb especialistes relacionats amb el tema i usuaris interessats voluntaris.

¹⁷ Direcció General de Participació Ciutadana i Processos Electorals, Sub-direcció General de Participació Ciutadana, Direcció General de Societat Digital, Servei d'Inclusió i Capacitació Digital: Punts TIC, Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària, Sub-direcció General d'Equipaments Cívics i Activitats: equipaments cívics, Servei de Programació i Dinamització d'Activitats, Direcció General de Cooperació Cultural, Servei de Biblioteques: sistema de biblioteques públiques de Catalunya, Direcció General de Promoció Econòmica, Competència i Regulació, i Àrea de Promoció Econòmica.

Aquesta plataforma recollirà debats i propostes, i coordinarà futures trobades amb vista a recollir idees per millorar i calibrar les estratègies i serveis en marxa, compartir experiències i proposar noves innovacions al procés. És important aclarir que el nivell obert no es correspon amb el nivell democràtic o ciutadà.

Davant un tema tècnic, com la definició d'una infraestructura de participació, el públic que apareix és molt limitat i habitualment pertany a grups d'interès (investigadors, professionals de la participació, activistes relacionats amb la participació, etc.).

La participació ciutadana ha de ser, per definició, diversa i igualitària, i té la voluntat de dirigir-se al públic general o la ciutadania comuna. Aquesta ciutadania estarà absent del nivell institucional i probablement del nivell obert; per tant, ha de ser inclosa mitjançant el nivell ciutadà.

Nivell ciutadà

Aquest nivell té com a objectiu o missió revisar i millorar els serveis i estratègies que proposarà el nivell obert, atès que serà el destinatari últim d'aquestes actuacions de la política pública de la Xarxa ParticipaLab. Alternativament, també pot proposar millores o esmenes a l'estratègia bianual de la Xarxa ParticipaLab al final del seu encàrrec com a grup de nivell ciutadà.

Igualment, el grup de persones que formi aquest nivell de governança també pot ser un banc de proves per a algunes propostes per verificar-ne la usabilitat o impacte.

Per realitzar totes aquestes tasques, es dedicaria temps suficient per deliberar, analitzant informació rellevant i diferents punts de vista, perquè la presa de decisions en el nivell institucional estigui sintonitzada amb la realitat i necessitats de les persones destinatàries i usuàries de la Xarxa ParticipaLab.

Aquest nivell ciutadà podria articular-se en la forma d'un panell ciutadà. Existeixen multitud de tècniques i pràctiques especialitzades per incloure un grup de ciutadania no organitzada que resulti descriptiu d'una població. La proposta que oferim aquí, de manera molt resumida, es basa en un panell que es podria compondre de 21 persones triades per sorteig utilitzant estratificació demogràfica. Aquestes persones serien retribuïdes per dedicar 60 hores a l'any a la Xarxa ParticipaLab. En finalitzar el seu mandat rotarien i altres 21 persones ocuparien el seu lloc.

Annex 1: El laboratori ciutadà com a equipament cívic de referència

El laboratori ciutadà¹⁸ és una arquitectura ideal d'equipament cívic per al foment de la participació ciutadana. El laboratori ciutadà és un espai de trobada i col·laboració de la ciutadania amb especialistes i funcionaris. Al contrari que la majoria de les infraestructures culturals, el laboratori no és un espai de contemplació sinó de producció: un espai de generació de coneixement, desenvolupament d'idees i prototips.

Estructura del laboratori

El laboratori ciutadà és un espai obert al públic permanentment. La sala principal ha de ser diàfana amb un format habitual de taules i cadires per poder treballar en grups. Així doncs, l'escenari habitual en entrar al centre ha de ser el de taules de treball amb grups en actiu xerrant o treballant en projectes. Disposar d'un taller de fabricació pot resultar molt útil per al prototipatge de projectes. Altres sales poden estar més orientades a l'exposició del treball desenvolupat al centre. El laboratori pot acollir grups de veïns en actiu centrats en temes relacionats amb la innovació social. També pot realitzar convocatòries de projectes. Aquestes fites faciliten la difusió d'idees o propostes ciutadanes i estableixen compromisos específics d'agenda per a la col·laboració amb altres ciutadans o especialistes.

Els recursos humans del laboratori ciutadà

Un laboratori ciutadà compta amb personal que facilita que l'espai s'habiti. Descriu els principals rols que han d'existir en un laboratori. Depenent de la magnitud del laboratori, aquests rols podran estar concentrats en una persona, en el cas de pocs recursos i petita magnitud, o estar distribuïts en diferents treballadors, en cas de disponibilitat de més recursos.

La direcció s'ocupa de garantir el bon ús de l'espai com a laboratori. Genera sinergies amb la institució en la qual s'implanta el laboratori garantint la col·laboració d'àrees de les administracions i funcionaris tècnics. Genera sinergies amb altres institucions i representa el laboratori. El rol de comunicació és l'encarregat de la difusió d'activitats i convocatòries, així com de l'exposició dels grups i projectes.

El rol de gestió administra l'espai, les seves infraestructures, recursos humans i necessitats tècniques. És l'encarregat de la contractació de serveis i de l'encaix legal i administratiu de tot el que ocorre al centre. El rol de gestió cultural coordina l'activitat del centre. Dona suport a i coordina les convocatòries, tallers i activitats. La gestió cultural és diferent que en altres centres, ja que els continguts han d'emergir de la participació del centre. Per tant, el gestor no exerceix una funció de comissariat dels continguts, sinó que actua com a facilitador de la generació de continguts dels mateixos usuaris, sempre dins la missió de l'equipament.

El centre pot tenir investigadors associats que treballen en el marc de la innovació social i la participació. Aquestes recerques han d'estar connectades amb la finalitat del laboratori i han de

¹⁸ L'obra d'Antonio Lafuente, "Laboratorios Ciudadanos y nueva institucionalidad" (2018), està molt relacionada amb el marc conceptual i pràctic del laboratori ciutadà.

generar sinergies amb els grups de treball i activitats d'aquest. El personal tècnic garanteix el funcionament correcte de les infraestructures tècniques d'ús habitual, com per exemple: el servei d'internet, la sonorització, el mobiliari o l'ús de màquines de prototipatge.

Finalment, el rol més característic del laboratori és la dinamització i la facilitació. Els dinamitzadors són els treballadors que es relacionen amb els usuaris de l'espai de manera constant. Usualment hi ha un torn de mediadors de manera que sempre hi ha almenys una persona a l'entrada del laboratori que està pendent dels visitants, amb la finalitat d'apropar-los als projectes en marxa i animar-los a participar-hi. També els mediadors estan pendents d'activitats i grups de treball i es coordinen amb la gestió cultural del centre.

Com funciona el laboratori?

Responem a aquestes senzilles preguntes per ajudar a entendre el funcionament del laboratori ciutadà¹⁹ en el seu dia a dia.

Quan s'hi pot accedir?

Un espai obert al públic durant el dia de 9.00 h a 21.00 h. Amb una extensió negociable per a grups de treball i activitats durant la nit o primera hora del matí.

Qui pot entrar-hi?

Qualsevol persona pot entrar-hi per veure, informar-se i participar.

Qui pot fer ús de la infraestructura?

Qualsevol ciutadà que vulgui col·laborar en projectes o activitats en l'equipament cívic. La transició entre la visita i la participació és molt difusa, raó per la qual el control ha de ser molt laxe per no intimidar ningú. Són els dinamitzadors els que estaran atents que les infraestructures no s'usin de forma indeguda.

Quina és la mínima infraestructura de funcionament?

- Climatització i banys.
- Taules i cadires.
- Una persona dinamitzadora.
- Panells divulgatius atractius i fàcils de llegir. Fullets informatius. Web accessible.
- Localització ben comunicada amb la xarxa de transport públic.

¹⁹ El model concret que es reflecteix de laboratori ciutadà està inspirat en Medialab Prado, on l'autor va treballar durant 3 anys com a gestor tècnic cultural responsable del Laboratorio de Inteligencia Colectiva para la Participación Democrática.

Quina és la infraestructura ideal que afegeix incentius/atencions?

- Sofàs i butaques per conversar.
- Màquina d'aigua, cafè o te. Gots i papereres.
- Fruita o altres aperitius gratuïts.
- Atractiu de l'arquitectura i disseny.
- Bona il·luminació i acústica antisoroll que permeti parlar en diferents taules al mateix temps.
- Espais diferenciats de treball en grup. Espais grans per a dinàmiques amb molta gent.
- Diversos mediadors per a diferents estratègies.

Annex 2: Procés de participació per a la definició de la cartera de serveis de la Xarxa ParticipaLab

Afegim aquí un disseny participatiu per a la definició dels serveis de la Xarxa ParticipaLab. En aquest procés participaran els dinamitzadors dels equipaments cívics i altres actors interessats.

Propostes al portal participa.gencat.cat²⁰

El procés començarà amb la fase de propostes²¹. La Direcció General de Participació Ciutadana i Processos Electorals pujarà les propostes de serveis que consideri dins del marc de referència del projecte. Els participants podran adherir-se a aquests serveis-propostes o crear-ne de nous. Es publicaran les trobades presencials distribuïdes per tot el territori.

Trobada presencial tipus

L'objectiu de cada trobada és entendre bé el marc de referència del projecte per poder adherir-se a propostes de servei i per poder generar noves propostes de servei. Si bé cada node local podrà organitzar el seu propi procés, aquí establim un disseny participatiu d'exemple. Està compost per tres dinàmiques: la primera d'interrogació, la qual busca entendre bé el marc del projecte de la Xarxa ParticipaLab i els seus possibles serveis; la segona d'exploració de serveis ja proposats, i la tercera de creació de nous serveis.

Disposició espacial

És necessària una sala prou àmplia per agrupar els participants en taules rodones amb cadires per a unes set persones. En cada cadira tenim una persona facilitadora. Des de totes les cadires s'han de poder veure i sentir les presentacions. Per realitzar les presentacions utilitzarem un faristol i un projector. És important tenir pantalles i altaveus redundants per facilitar que tots els participants puguin veure correctament la presentació. Pot haver-hi participants en remot, els quals estaran connectats per teleconferència o sessió en *streaming*, amb la mateixa disposició en taules.

Dinàmica d'interrogació (60 min)

Es realitzen breus ponències de 10 minuts per introduir les temàtiques següents:

- Govern obert: transparència i participació.
- Introducció general a la Xarxa ParticipaLab: marc estratègic.

²⁰ La plataforma participa.gencat.cat està basada en el programari Decidim. Per saber més sobre el projecte, es pot consultar la publicació "Decidim: political and technopolitical networks for participatory democracy", de Xabier I. Barandiaran i Antonio Calleja-Lopez (2019) "Decidim: political and technopolitical networks for participatory democracy"

²¹ Per a més informació sobre les propostes en línia, consulteu decidim.org.

- Equipaments cívics per a la col·laboració democràtica: marc conceptual i fases de la participació.

Després de finalitzar la ponència es comença el treball per taules. Cada taula segueix la mateixa dinàmica. L'objectiu d'aquesta dinàmica és compartir una llista de preguntes o anotacions amb la persona ponent. La persona facilitadora realitza una ronda i es van apuntant les preguntes o anotacions. En cas que la pregunta pugui resoldre's a la mateixa taula, es descarta apuntar-la en la llista. La persona facilitadora pot permetre que sorgeixi algun petit debat aclaridor però controlant el temps total, que no ha d'excedir de 5 minuts. Els següents 10 minuts són per exposar en plenari les preguntes a la persona ponent. La persona ponent resol els dubtes, i es pot permetre un petit debat si hi ha temps suficient.

Dinàmica d'exploració de serveis proposats (60 min)

S'introdueix breument el concepte de servei de la Xarxa ParticipaLab. Es recorda que fins avui es poden consultar tots els serveis proposats i es poden seguir proposant.

A continuació, es comença una dinàmica d'exploració dels serveis proposats en participa.gencat.cat dividits en taules d'entre 5 i 7 persones. Es divideixen les propostes en grups. Cada taula analitza un grup de propostes, selecciona les més interessants i hi fa els comentaris oportuns. Per finalitzar, s'exposa en plenari les propostes seleccionades per cada grup. Es formulen comentaris sobre aquestes. Encara que no es puguin abastar totes les propostes de serveis, aquesta dinàmica serà útil per entendre millor el concepte de servei de la XPL en funció del que la mateixa Direcció General o altres participants ja han proposat.

Descans (15 min)

Dinàmica de proposició de serveis (80 min)

Es reflexiona sobre quins altres serveis no exposats fins al moment podrien afegir-s'hi. Pluja d'idees. Les idees amb més interès es transformen en propostes de serveis treballant en taules. Les propostes de serveis desenvolupades es puguen a participa.gencat.cat. Cada participant s'adhereix, a la plataforma digital, a les propostes del seu interès.

Votació final al portal participa.gencat.cat

Una vegada hagin finalitzat totes les trobades presencials, es tancarà la fase de proposició. En funció de les adhesions de cada proposta, la unitat promotora realitzarà la selecció finalista. Cada proposta de servei finalista tindrà un cost associat, relacionat amb el cost de la implementació del servei. Amb aquest cost es realitza una votació en format "pressupost participatiu". Cada participant podrà votar fins a completar la quantitat total de pressupost disponible per als serveis de la primera cartera de serveis de la Xarxa ParticipaLab²².

²² Per a més informació sobre el mètode de votació per a pressupostos participatius, consulteu decidim.org.

Bibliografia

Barandiaran, Xabier E.; Calleja-Lopez, Antonio (2019). "Decidim: political and technopolitical networks for participatory democracy". Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

Bermejo, Yago *et al.* (2019). *Democracias Futuras*. Medialab Prado; Madrid, Madrid Destino, Cultura y Negocio.

Collins, Harry (2010). *Tacit and explicit knowledge*. Chicago, University of Chicago Press.

Frenkiel, Émilie (2017). "Hacking Democracy: Audrey Tang and the Reinvention of Taiwanese Politics". *Participations*, 1, p. 121-153.

Gastil, John; Wright, Erik Olin (2019). *Legislature by Lot: Transformative Designs for Deliberative Governance*. New York, Verso Books.

Kelty, Christopher (2008). *Two bits. The Cultural Significance of Free Software*. Durham, Duke University Press

Lafuente, Antonio (2018). "Laboratorios Ciudadanos y nueva institucionalidad". *Agenda Cultural Alma Máter*, 256.

Noveck, Beth Simone (2015). *Smart Citizens, Smarter State: the Technologies of Expertise and the Future of Governing*. Cambridge (Mass.), Harvard University Press.

participa.gencat.cat

Generalitat
de Catalunya